la Societat Catalana de Genealogia
SCGHSVN
Heràldica, Sigil·lografia, Vexil·lologia i Nobiliària

BUTLLETÍ

Núm. 22

EDITORIAL

Comencem un nou curs, ple d'activitats que esperem que siguin de l'interès de tots ja que aquest any s'han preparat amb especial atenció, escoltant les peticions i demandes dels nostres associats i, sobretot, reforçant i potenciant les nostres principals disciplines, aquelles que ens defineixen i ens fan ser qui som.
El curs 2016- 2017 va finalitzar amb valoracions molt positives, però com amb tot hem aprés dels nostres errors i volem millorar en tots aquells aspectes que ens permetin oferir un nou calendari més apropiat als neguits i motivacions dels nostres socis i sòcies que any rere any participen en les conferències, sortides, formacions i tallers que s'ofereixen.

Consell de Redacció del "Butlletí"

LES NOSTRES ACTIVITATS

Diada de la Societat

Dissabte 10 de juny de 2017. Coincidint com sempre amb la *Diada de Portes Obertes* de l'Arxiu Nacional de Catalunya, també ***la Societat*** va celebrar la seva *Diada*, enguany dedicada en exclusiva a la Genealogia.
Després de la presentació, el President va donar pas a Ernest Ferrer i Batlle qui va fer la presentació del llibre *L'últim jardiner. Josep Batlle Gras 1920-2006* de Montse Rivero i Jordi Cartañà, i va fer un exhaustiu repàs per tots els escenaris de la vida d'aquest personatge barceloní, avantpassat seu, mostrant imatges del llibre.
A continuació i després d'una breu pausa, es va donar la paraula als amics de la recentment constituïda *Agrupació Genealògica de Badalona*, representada pel seu president i company nostre Francesc Sevillano i Vives (soci núm.26), que, acompanyat per altres membres de la nova entitat: Abelard Chimisanas i Julià (soci núm.267), Assumpta Sabater i Pruna (sòcia núm.882) i Margarida Batlle i Abril, prengué la paraula per explicar els motius que els han portat a la creació de l'Agrupació i els objectius que s'han marcat.
Abans de cloure la *Diada,* es van repartir els certificats dels cursos a totes les persones que hi van assistir i es van lliurar els premis del *Concurs Literari "Sant Jordi"* per alumnes d'ESO, que es van emportar tres noies del mateix curs i institut: 3r d'ESO de *l'Escola Thau* de Sant Cugat del Vallès. 1r. premi: ***"A dalt de l'arbre. Converses"*** de Marina Sánchez Tabuenca, 2n. premi: ***"El Masnou-juliol del 1966"*** de Mònica Oromí Valls i 3r.premi: ***"Qui és l'avi en realitat?"*** de Júlia Sánchez Campamà. Els premis els van recollir els seus familiars perquè les elles estaven de colònies, però van venir uns dies després a la nostre seu per fer-se la fotografia. La professora, sra. Montserrat Villagrasa va recollir l'obsequi que s'atorga a l'escola amb més treballs presentats (Els treballs premiats els trobareu a les pàgines del "Butlletí").
La *Diada* es va complementar amb una petita exposició d'arbres genealògics, la majoria cedits per associats i altres provinents del fons de *la Societat*.

Maria dels Àngels Espert i Clanxet (sòcia núm.500)

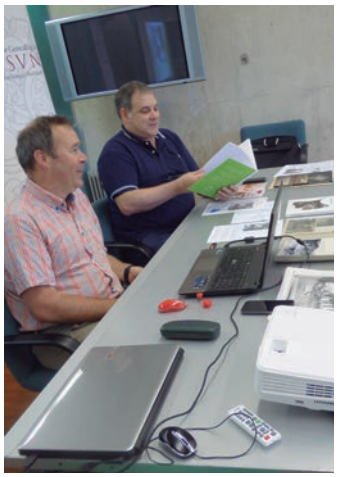

Conferències – Visites culturals

Dilluns, 27 d'abril de 2017: Conferència a la *Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona***: *Disseny de tipografia, comunicació i diàleg intercultural*** , a càrrec d'Andreu Balius.
El nostre vicepresident Pere Serra i Rosell va fer la presentació justificant l'acte com a complement d'***El Món dels Llibres***, cicle de conferències del passat *Curs 2015-2016*.
Andreu Balius va dividir la conferència en tres parts diferenciades: una primera referent al caràcter funcional, emocional i intel·lectual de la tipografia; una segona dedicada a explicar els seus propis projectes i una tercera que va deixar palès el seu valor social.
Els punts més destacats de la seva intervenció van ser aquells en que va demostrar la importància i la funció que en la societat actual té una bona tipografia, saber seleccionar cada tipus de lletra per a cada funció i la seva rellevància com a veu per *vendre un missatge.* També va fer un recorregut per la seva evolució, començant pels primers gravats i el paper destacat d'orfebres i gravadors, fabricants de punxós, motlles i matrius. Per acabar, va destacar el repte que tenen avui en dia els dissenyadors per utilitzar la tipografia com a eina per contribuir al coneixement i difusió de la cultura i oferir solucions per facilitar la comunicació i el diàleg intercultural entre els diversos alfabets.

Maria dels Àngels Espert i Clanxet (sòcia núm.500)

Dissabte, 6 de maig de 2017: Visita cultural al Monestir de Sant Jeroni de la Murtra (Badalona).
Una vintena de socis i no socis de *la Societat*, vam fer una visita al Monestir de Sant Jeroni de la Murtra, magnifica obra del gòtic català fundat fa sis cents anys.
En arribar ens espera mossèn Jaume Aymar i ens acompanya fins al refetor, antic menjador dels monjos, des d'on ens diu que el Monestir de Sant Jeroni de la Murtra va ser declarat l'any 2014 *Bé Cultural d'Interès Nacional*. Fundat l'any 1416 gràcies al mercader barceloní Bertran Nicolau, va ser habitat pels frares jerònims, ermitans que vivien en comunitat fins el 1835 any en que van haver d'abandonar-lo per la *Desamortització de Mendizabal* i la crema parcial del Monestir.
Les claus de voltes del refetor van ser policromades en temps del rei Joan II de Catalunya i Aragó. Avui s'hi celebra l'eucaristia i al fons darrera l'altar s'hi poden veure els cellers.
Després vam passar al claustre que data de finals del segle XV. Té tres galeries de tres pisos, lloc destacat del Monestir, amb els capitells i claus de volta ricament esculpides amb retrats del rei Joan II, els Reis Catòlics i fins i tot de Cristòfol Colom, sants protectors i escuts. A les mènsules hi trobem retrats de papes, de reis, de bisbes, de monjos, d'ermitans i de mercaders.
El Monestir va gaudir de la protecció dels reis d'Aragó en l'època del seu màxim resplendor. Cristòfol Colom fou rebut aquí pels Reis Catòlics al retorn del seu primer viatge a Amèrica l'any 1493.
Visitàrem també la cuina, que destaca per les seves grans dimensions i on encara hi podem veure les piques originals.
Al mig del jardí hi ha un brollador de vuit costats i en ell hi ha el senyal del fundador del Monestir, el mercader Bertran Nicolau. Al costat del brollador una murtra dona nom al cenobi i és el símbol de l'arbre de la vida que hi havia al Paradís.
Vam entrar a l'antiga església que va ser bastida al segle XV i ampliada al XVI. Tenia una sola nau, capelles a banda i banda i un cor alt. El 1835 va ser incendiada, van caure les capelles del costat de l'Evangeli i també la volta del sostre.
Al costat del claustre noble hi havia el de serveis, lloc de treballs manual, on s'hi poden veure una bassa que recollia les aigües de la font de Sant Miquel que rajava permanentment, des de allà s'hi veu el campanar i la torre de defensa que havia tingut vuit pisos i un fossar, que es connectava al Monestir amb un pont llevadís, una magnifica construcció de finals del segle XVI, i que després va servir com a cel·la del prior.
A la planta noble hi ha la *Biblioteca Monàstica* que avui està formada per diversos llegats, destaca el del bisbe Joan Carrera i el del badaloní Josep Maria Riera i Vilà que fou teòleg i bibliotecari del Monestir. En el segon pis hi ha les cel·les de l'hostatgeria.
Per acabar sortírem al pati principal on finalitzà la visita tot acomiadant-nos cordialment.

Anna Oliver i Palou

Dijous, 11 de maig de 2017: Conferència: ***Família, Genealogia i sexe a l'Antic Egipte,*** a càrrec de Marc Orriols i Llonch (Dr. En Història per l'UAB, Egiptòleg i Arqueòleg).

Tot i les dificultats tècniques inicials que van fer retardar l'inici de l'acte, la conferència que ens impartí el Dr. Orriols va ser un gran descobriment pels afeccionats a la cultura de l'Antic Egipte. No ens venia a parlar de la seva religió, ni de les seves divinitats, que tots coneixem, sinó sobre la societat en general, la qual està força documentada en els papirs. També les esteles funeràries ens proporcionen una magnífica informació: Et diuen qui es el personatge enterrat, de qui era fill, a què es dedicava... inclòs en una apareix representat el seu carnisser i la seva bugadera.

Només els homes sabien escriure, i d'ells només l'1%, el 99% restant i totes les dones eren analfabets.

L'home havia de buscar-se una dona per tenir fills, al menys, un d'ells mascle, aquest era el concepte del matrimoni: la unió, ja que no tenien cap document de compromís. Era molt important tenir descendència perquè algú havia d'acompanyar-los a l'hora de la mort. Cal recordar que a la cultura egípcia era molt important el traspàs.

L'home "Ego" tenia un estatus: el casat el tenia molt alt, en canvi, la dona viuda, sola no era res.

El rei podia ser polígam però la resta del poble no. Explicà el Dr. Orriols que això a vegades fa confondre als estudiosos i posà un exemple: *en una estela funerària apareix un home amb varies dones darrera*. No vol dir que tingués moltes dones, l'explicació és que l'índex de mortalitat de les dones (1100 aC) era molt alt en el moment del part, i l'home es tornava a unir amb una altra dona, i així successivament.

El Dr. Orriols va anar posant exemples diversos molt interessants. El temps es va fer molt curt i moltes preguntes que li volíem fer es van quedar sense formular, motiu pel qual, el President el va convidar a tornar per continuar parlant d'un tema tant interessant.

Núria Coma-Cros i Raventós (sòcia núm.487)

Dilluns,19 de juny de 2017. Conferència de cloenda: ***L'obrador del treball. Masies de fotogràfic, històric i genealògic****,* a càrrec d'Esteve Canyameres i Ramoneda.

El passat 19 de juny es va celebrar la conferència de la cloenda del curs 2016-2017 presentada pel nostre President. El conferenciant, l'Esteve Canyameres i Ramoneda, coautor principal del llibre, ens va parlar sobre l'elaboració històrica i genealògica del llibre de les *Masies de Terrassa* (2015) El treball es va desenvolupar sobre el terme actual de Terrassa, que era una vila reial. Unes puntualitzacions sobre la figura de l'hereu a partir del segle XIV matisada com a successor d'un sistema de matriarcat en la Catalunya Vella. Els senyors alodials del terme de Terrassa, des dels reials, eclesiàstics i nobiliaris van conformar la propietat directe i com van afectar als senyors útils. Tot això va comportar unes recerques molt diferents en cada cas i a vegades difícils per obtenir informació històrica i genealògica, sobretot en propietats aloeres.

Terrassa té un arxiu notarial dels més importants de Catalunya pel que fa a documentació des del segle XIII que facilita, sense menysprear els altres fons importants, fer les recerques. No van faltar unes anècdotes curioses i alliçonadores per a fer més amena la temàtica. Una segona part es va desenvolupar amb imatges i unes breus explicacions dels més de cinquanta masos i més de seixanta arbres representats en el treball. Unes explicacions sobre les evolucions socials, els ascens o les davallades de les famílies, van completar en escreix, les fitxes de les masies així com els canvis històrics de les sis parròquies de l'antic terme de Terrassa. En el torn de preguntes sorgiren més aspectes, com ara l'ús del *can, cal*, *el* o *la*, segons la ubicació del mas o en les diferents zones de Catalunya. No podem oblidar el treball gràfic de les fotografies actuals o històriques procedents del fons de l'Arxiu Tobella, part elaborada per Montserrat Saludes, coautora del llibre, present en l'acte.

Per tancar cal dir que la conferència va ser molt interessant pels aspectes històrics i genealògics de l'entorn de la figura de l'hereu o de la pubilla per els que fem genealogia en general o bé tenim avantpassats al Vallès. En les seves darreres paraules, l'Esteve ens va convidar als genealogistes a prosseguir en les recerques per ampliar el seu treball.

Ramon Rovira i Tubella (soci núm.144)

Abans de cloure l'acte es va aprofitar la seva assistència per ferlos un petit homenatge a Dolors Saperas i Lardiez (sòcia núm.124) i Víctor Olivé, entregant-los una placa de reconeixement per tants anys de fidelitat a la SCGHSVN, homenatge que se'ls havia de fer juntament amb la Roser Tey en el *Dinar dels Socis*, però al que finalment no hi van poder assistir. No cal dir, que no s'ho esperaven i es van mostrar molt emocionats.

Cursos - Tallers

- Els dimecres 19 i 26 d'abril de 2017, Juan-José Cortés i García va fer un ***Taller per la Recerca Genealògica per Internet,*** amb l'objectiu de complementar el curs *d'Iniciació a la Genealogia* i per aprofitar que en l'actualitat Internet dona moltes possibilitats per poder fer recerca des de casa. Davant l'èxit del *Taller* manifestat per les dotze persones assistents, que es van quedar amb ganes de preguntar i resoldre dubtes, la Junta de Govern ha decidir repetir-lo al *Curs 2017-2018* en format de curs i amb una durada de quatre sessions.

- El dimecres 17 de maig de 2017, donat l'interès creixent per les noves tecnologies, Juan-José Cortés i García va repetir el ***Taller Pràctic de Digitalització*** que ja s'havia programat els dies 23 i 30 de novembre passat. Hi van assistir set persones que van trobar insuficient una sola sessió. De totes maneres, se'ls va avançar que per el Curs 2017-2018 es tornarà a programar i aleshores ja es podrà disposar d'un equip propi.

Dinar dels Socis

Dissabte 10 de juny de 2017. Com ja es va anar informant al llarg del curs, enguany la Junta de Govern va acordar canviar el *Sopar* per un dinar i fer-lo coincidir amb la mateixa data de la *Diada*. El motiu que va fer repensar-ho va ser la poca assistència dels últims sopars, possiblement per motius de desplaçament i d'edat. Al *Dinar* celebrat a *"El Casalet"* de la Casa de Cultura de Valldoreix hi van assistir vint-i-quatre persones, la llàstima és que tot i tenir una cuina esplèndida amb plats molt exquisits, aquell dia la gent de *"El Casalet"* no va estar a l'alçada...L'any que ve s'haurà de millorar.
El més agradable i emotiu del *Dinar* va ser el petit homenatge que es va fer a la Roser Tey i Freixa (sòcia núm.114) entregant-li una placa de reconeixement per tants anys de fidelitat a la SCGHSVN. Placa que també se'ls hi havia de entregar a la Dolors Saperas i al Víctor Olivé pel mateix motiu, però que per indisposició de Dolors es va haver d'ajornar (veure ressenya de la conferencia de cloenda). La Roser, molt emocionada, va agrair el gest que de cap manera, segons va manifestar, no s'esperava.

EL RACÓ DEL SOCI

Geologia i heràldica

Sí, no és una errada d'impremta, he escrit geologia i no genealogia com sembla que hauria d'esser en un escrit en el butlletí de la nostra Societat. I això és perquè vull explicar un fet potser poc conegut de relació entre ambdues disciplines.
Per circumstàncies que no venen al cas, tenim una segona residència a la població de Sant Hipòlit de Voltregà,(Osona) que per cert és la població de menys superfície de Catalunya i potser d'Espanya ja que només té 0,9 quilòmetres quadrats. En el poble m'he fet amic d'en Domingo (que regenta la carnisseria l'Agustinet, prop de casa), hom coneixedor dels indrets i anècdotes de la comarca, qui em va donar un escrit explicant uns fets relatius a Orís i els seu castell i baronia, que està a uns deu quilòmetres de dita població.
Entre altres coses, es reproduïa un escrit en castellà de 1745 de Pere Serra i Postius, *("Siete maravillas raras del Principado de Cataluña"*) dient que en 1710 en una excursió, visitant la Plana de Vic, el van dur a Orís i li van fer veure que trencant uns rocs, a dintre hi havia unes petxines amb la forma de les que portaven els pelegrins de Sant Jaume, encara que força més petites. I que un tal Joseph Bru, cavaller de Barcelona en 1690 ja tenia una d'aquestes petxines. Cal recordar que en aquesta època no es sabia què eren els fòssils, de manera que es va escampar la llegenda afirmant que en el castell de Oris hi havia estat Sant Jaume en el seu pas per Hispania i que per allà on passava feia el miracle de convertir pedres en les seves petxines.
Bé, malgrat que aquesta història no pot ser certa, el fet real és, que és evident que qui va dibuixar les armes dels senyors, barons, marquesos i població de Orís, tal com es veu en la imatge al peu, ho varen fer posant com element distintiu, la petxina que es trobava en els seus dominis, fins i tot a bastants quilòmetres del mateix castell. La que acompanyo en la fotografia l'he trobada a uns dos quilòmetres d'aquest.
No sé quina antiguitat té el disseny de dites armes dels Orís, encara que el castell i l'església que hi ha al peu, estan referits des dels segles X-XI.
Els que van incorporar la petxina a l'escut dels Oris no sabien que era un fòssil de l'espècie "Chlamis Biarritzencis", que uns 40-50 milions d'anys abans vivia en el mar que ocupava aquesta comarca, en el període eocè, abans que la formació dels Pirineus l'aixeques més de 500 metres.
Per acabar, si algú vol anar a caçar fòssils a Oris, al peu del Castell hi ha l'església de Sant Genís de Oris, i en la seva rectoria hi ha un restaurant on s'hi menja força bé.
Com podem veure, hi ha una forta relació entre geologia i heràldica.

Josep Climent i Parcet (soci núm.660)

VII Trobada Clanxet

Com cada any des dels últims set, el dissabte 13 de maig ens vam reunir *els Clanxet*, aquesta vegada a Sant Cugat del Vallès. La cita es va fer en *terreny neutral*, ja que ho organitzaven el *sector Barcelona*, però com que hi ha membres que viuen al Vallès es va aprofitar l'avinentesa per visitar un dels monuments més representatius de la zona.
Hi vam assistir vint-i-dos descendents del patriarca comú: Carles Clanxet i Cuchillo (183?-18??). Els amfitrions d'enguany ens van obsequiar amb una visita guiada al Monestir de Sant Cugat i al petit però molt interessant *Museu Cabanes*. En acabar vam anar a dinar al restaurant *Matilda* de la mateixa localitat on ens esperava un menú esplèndid.
Aquesta vegada la *"Trobada"* va tenir un doble al·licient: reunir-nos un cop més i celebrar el 90 anys de la degana de la família que els complia a dos mesos vista. La celebració va ser molt entranyable: flors, pastís i un pergamí fantàstic signat per tots els presents. L'homenatjada (que no en sabia res) va agrair les mostres d'afecte molt emocionada i vam acabar la jornada emplaçant-nos una vegada més per l'any vinent que ens trobarem a Tarraco.
Destacar que any rere any la família s'incrementa, aquesta vegada va assistir-hi per primera vegada el petit Arnau de dos anys i esperem que l'any que ve hi assisteixi l'últim d'arribar: el petit Biel.

Maria dels Àngels Espert i Clanxet (sòcia núm. 500)

BIBLIOTECA

Donacions a la nostra biblioteca des del mes d'abril al mes de juliol de 2017.

- ***Historia de los apellidos de Fresno de la Ribera,*** de Cecilio Vidales Pérez (donació de Joaquim García i Riutort, soci núm.872)
- ***L'Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona***, de Jordi Altés (i altres)
- ***L'Església de Tarragona (1936-1939) Testimonis de la fe***, de Manuel Maria Fuentes (i altres) (donació de Rita Armejach i Carreras, sòcia núm.830)

ESPAI D'HERÀLDICA

Camps

Llinatge català, amb cases solars en diferents poblacions de Lleida, Barcelona, Girona, Tarragona, també a Mallorca, Menorca, Aragó i antic Regne de València.

Guillermo Camps va acompanyar al Rei En Jaume I a la conquesta de Mallorca, on va ser heretat, tocant-li en el repartiment l'alqueria de Corbeira, al districte de Sineu. Pel seu esperit d'equitat i justícia, el citat Monarca li va comissionar per intervenir en la distribució, en quarterades, dels camps de regadiu del terme de la ciutat de Palma de Mallorca.

Ferrer Camps i Pere de Camps eren veïns de la ciutat de València entre 1354-1373. Ramon de Camps era veí de Xàtiva (València) en 1248-1249. Francès Camps, Miquel Camps, Pere Camps i Pere Camps eren veïns de Xàtiva en 1421.

Armes

Camps01

La casa de Girona, segons Francisco Xavier de Garma i Duran, porta: D'or, cinc mates de sinople, terrasades del mateix. i posades en sautor.

Aquestes armes porten els originaris del Principat de Catalunya; els radicats a les Balears i Andalusia, segons Vicente de Cadenas, i els marquesos de Camps.

Camps02

En l'expedient de proves dels cavallers de Sant Joan del Gran Priorat de Catalunya i originaris d'aquesta casa: En camp d'or sis mates de sinople posades en dues faixes; en punta faixes ones d'atzur i d'argent.

Camps03

D'altres, segons Ferran de Sagarra: Escut tallat: 1º, d'or, set mates de sinople sobre una terrasa del mateix color, i 2n, d'argent, **dues faixes ondades d'atzur.**

Camps04

D'altres, segons Garma i Duran i Ferran de Sagarra, porten: En camp d'or, cinc canyes de sinople sobre una terrasa del mateix color.

Si voleu més informació: www.blasonari.net

Josep Vicent Ferrando i Company (soci núm.391)

ESCUTS I BANDERES OFICIALITZATS PER LA GENERALITAT DE CATALUNYA DES DEL MES DE GENER DE 2017

Escut de **Copons** (Anoia), 13 de gener de 2017, DOGC núm. 7286

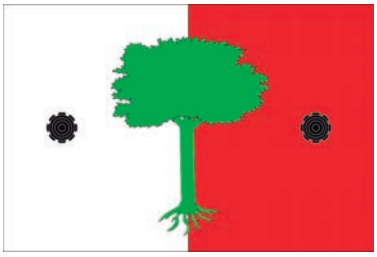

Bandera de **Begues** (Baix Llobregat), 13 de gener de 2017, DOGC núm. 7286

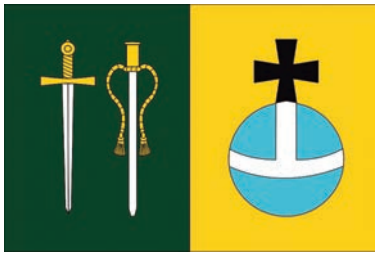

Bandera de la **Vall de Bianya** (La Garrotxa), 2 de març de 2017, DOGC núm. 7320

Escut de **l'EMD de Bitem** (Tortosa, Baix Ebre), 29 de març de 2017, DOGC núm. 7339

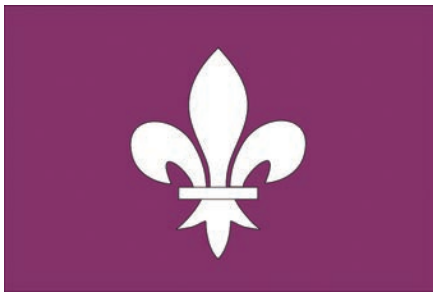

Bandera d'**Aspa** (Segrià), 2 de maig de 2017, DOGC núm. 7360

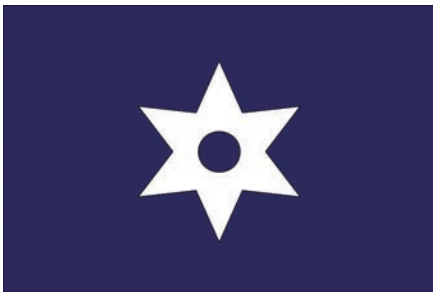

Bandera de **Vilanova de Sau** (Osona), 2 de maig de 2017, DOGC núm.7360

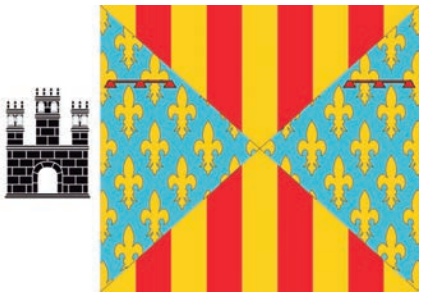

Bandera de **Vilanova de Prades** (Conca de Barberà), 29 de juny de 2017, DOGC núm. 7401

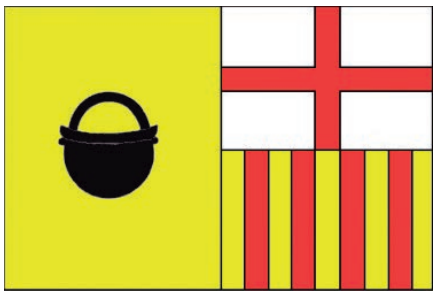

Bandera de **Caldes de Montbui** (Vallès Oriental), 14 de juliol de 2017, DOGC núm. 7412

Bandera de **Castellserà** (Urgell), 14 de juliol de 2017, DOGC núm. 7412

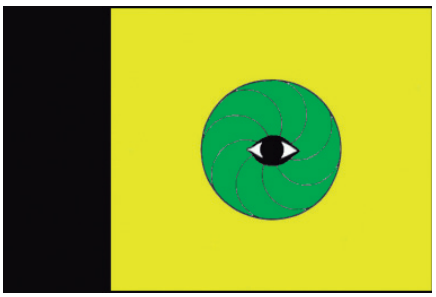

Bandera d'**Ulldemolins** (Priorat), 14 de juliol de 2017, DOGC núm. 7412

Escut de **l'EMD de Baiasca** (Llavorsí, Pallars Sobirà), 14 de juliol de 2017, DOGC núm.7412

Tot i que encara que no estan oficialitzats, utilitzen els seus símbols aprovats pels seus plens municipals, (39) l'EMD Bellaterra (Cerdanyola, Vallès Occidental), la bandera i (40) l'EMD Talladell (Tàrrega, Urgell), l'escut.

QUÈ PASSA FORA DE "LA SOCIETAT?"

Xerrada a Mollet

El passat 8 de maig a la tarda el soci de la SCGHSVN Ramon Rovira i Tubella va fer una xerrada sobre la recerca genealògica a l'Ateneu de Mollet amb l'assistència de més de quaranta persones, grans en la majoria. No va ser un curs sinó una introducció a la genealogia científica. Es van projectar dos powerpoints, un sobre els diferents llocs per fer la recerca genealògica mitjançant diagrames o esquemes i l'altre un mostrari d'imatges de diferents tipologies de documents. Tot va ser explicat i comentat amb la intervenció de preguntes sobre les diverses situacions que alguns s'han trobat. A tots assistents se'ls va lliurar un dossier del primer powerpoint. L'acte va durar unes dues hores i com a eina pràctica van iniciar una taula de costats.

Ramon Rovira i Tubella (soci núm.144)

Conferència: *Valldoreix, un patrimoni per descobrir*

El passat 24 de maig, el nostre president, **Juan-José Cortés i Garcia**, en qualitat d'historiador i sobretot, historiador local de Valldoreix, va donar la conferència ***Valldoreix, un patrimoni per descobrir***, a la Sala d'Actes de l'Arxiu Nacional de Catalunya, convidat pels *Amics de la Unesco de Valldoreix-Sant.Cugat.*

Després de la presentació per part d'Eduard Delgado, Juanjo Cortés va començar la seva intervenció situant-nos al Puigmadrona, muntanya que domina tota la zona del Vallès i Baix Llobregat. Deesses mare, Santa Eulàlia de Madrona, Aqualonga, castell i molí de Canals, van anar mostrant-nos la història i canvis físics que havia patit el lloc, a la vegada que se'ns mostraven mapes de diverses èpoques que ho deixaven palès: tot un recorregut pels límits del poble al llarg del temps. En mostrar un mapa dels masos de l'any 1848, va fer referència a gairebé totes les masies, amb fotografies antigues i actuals (de les que encara perviuen), però es va aturar llargament i molt especialment en l'evolució de la masia i colònia agrícola de Can Monmany, un dels llocs amb més patrimoni per conservar, i avui dia en decadència i que no molta gent coneix: des de la seva documentació fins al mateix edifici, que sembla ser que podria ser autoria de Rafael Guastavino (1842-1908), arquitecte deixeble d'Elies Rogent (1821-1897). També va fer menció al posicionament de la família durant les guerres carlines, ja que a can Monmany eren lliberals, però els seus veïns eren carlins.

Va continuar mostrant el poc que queda del patrimoni modernista, i de com entre els anys 1913-1914 el paisatge de Valldoreix canvià a causa de les torres d'alta tensió que portaven l'electricitat a Barcelona i al ferrocarril; però de moment el ferrocarril va passar de llarg fins molts anys després, entrats als anys vint, quan començaren a construir-se més cases i es desenvolupà el concepte de *Ciutat Jardí* perquè molts ciutadans de la Barcelona establissin la seva segona residència; aleshores s'havia d'anar des de Sant Cugat amb tramvia o autobús i es va decidir fer una estació. Una de les moltes imatges que acompanyaven aquesta part de la conferència, era la d'un fulletó de propaganda de venda de cases, que per promocionar-les anomenaven personatges populars que hi vivien o hi passaven les vacances. També va fer una menció especial al director de l'empresa suïssa Nestlé, que hi vivia, hi va impulsà un concurs de relats en que el premi era un xalet a Valldoreix; només se sap que el va guanyar una nena de Sabadell, però encara no s'ha esbrinat la casa que era.

Encara va citar altres elements patrimonials: Creu de Verdaguer, monument a l'alcalde Ramon Escayola...remarcant que tot el patrimoni de Valldoreix l'han fet els valldoreixencs. Abans d'acabar demanà la col·laboració de la gent, perquè hi ha un gran patrimoni per descobrir tot passejant i estudiant-lo després.

Eduard Delgado li donà novament les gràcies i es va obrir un torn de preguntes que es va quedar curt per la manca de temps... Tot un èxit!

Maria dels Àngels Espert i Clanxet (sòcia núm.500)

Conferència al Museu d'Història de Catalunya

El passat dimarts 19 de juliol, el nostre company Josep Climent i Parcet (soci núm.660) va participar en la conferència: *Descobriment d'un personatge insigne del Gran Cisma: el Patriarca i bisbe de Barcelona Francesc Climent (àlies Sapera),* celebrada a l'Auditori del Museu d'Història, amb qualitat de coautor del llibre *La Catedral de Barcelona i el Patriarca Francesc Climent, àlies Sapera (1349-1430),* llibre que ja va presentar a la Sala d'Actes de l'Arxiu Nacional, dins de les activitats del curs 2016-2017 de ***la Societat.***

Turisme per trobar les arrels familiars (Publicat a El País, dimecres 2 d'agost de 2017)

El creixent interès a Catalunya per descobrir els avantpassats impulsa un nou tipus de viatges

JULIÀ GAMISSANS

Barcelona – 2AGO 2017 – 21·43 CEST

Cada any centenars de milers de persones volten pel món en busca dels seus orígens familiars. Fan turisme genealògic, una modalitat que està en auge a Catalunya. Consisteix a aprofitar les vacances per viatjar i furgar en el passat. Qui soc? D'on vinc? Cap on vaig? Són preguntes que han rondat pel cap a tothom més d'un cop, i que la fundadora de *Tataranietos*, Mireia Nieto*, està convençuda que es poden respondre amb la genealogia.

Més enllà de la curiositat de saber qui van ser i com van viure els nostres avantpassats, aquesta disciplina permet descobrir la influencia que té la historia familiar en la identitat de cadascú. *Tataranietos* dona una opció de fer una investigació, professional i assessorada, de l'arbre familiar, però, com adverteix la Mireia, "el passat és molt viu i s'ha d'estar preparat perquè pot remoure consciències".

Les ganes de retrobar-se amb la pròpia essència i d'anar a buscar les arrels fa molt que existeix als Estats Units: "Allà, la majoria dels ciutadans són descendents d'immigrants d'Europa", destaca el president de la Societat Catalana de Genealogia, Juanjo Cortés*, que remarca que van arribar al continent americà no fa més d'un segle i, per tant, senten la necessitat de saber d'on provenen. Els mormons també han jugat un paper clau en l'afany de molts americans de conèixer els seus avantpassats, ja que creuen que "aquells que no estan reconeguts a l'arbre genealògic no se salvaran el dia del judici final". Per això, aquest moviment religiós ha creat la pàgina web *Family Search*, una plataforma oberta a tothom, que disposa del recull més important del món d'arxius i registres de naixements, entre molta altra documentació.

La Mireia explica que l'interès pel passat ha arribat a Catalunya, però que és difícil fer una recerca si no ets un especialista, perquè aquí la majoria d'informació ordenada només respon a títols nobiliaris: "Vaig començar a fer investigació genealògica perquè penso que tothom ha de poder fer les paus amb el passat", diu. "Un cop has descobert la història dels teus rebesavis, tens la necessitat de fer un viatge per saber-ne encara més", afegeix. Merche Escursell va contactar amb l'empresa perquè feia temps que tenia curiositat per la història de la seva família materna. "La meva àvia es va quedar orfe de molt petita i aquest pèrdua ens ha marcat a totes les generacions", relata. Amb la recerca, va saber per què tres dones de la seva família també s'havien casat un 23 de setembre, com ella: "Era una data típica dels matrimonis a Jaen, perquè era quan s'acabava la feina del camp", diu, sorpresa.

TurisGen és una altra empresa catalana que es dedica al turisme ancestral i proposa a les famílies una ruta pels llocs fonamentals on van créixer els seus avantpassats, tal com explica un dels socis, Quim Sangrà: "D'aquesta manera viuen *in situ* les emocions i la recerca". Helena Ullastres va animar-se a fer un estudi amb ells sobre la seva branca materna i pensa que l'experiència ha estat molt emotiva: "vam visitar els masos d'Osor (la Selva), on havien viscut els meus parents. Va ser un d'aquells viatges que queden per sempre". L'Helena és conscient que avui dia la transmissió oral s'ha començat a perdre: "És important tenir endreçada la historia i deixar-la per als que venen després", considera.

Els genealogistes coincideixen en el fet que a España hi ha una ferida no tancada perquè la memòria històrica no està construïda: "Mentre no es treguin els morts de les cunetes, i se'ls doni un descans lliure, els seus descendents no podran deixar enrere aquesta etapa", sentencia el Juanjo. La Mireia explica que el passat forma part del present i que és necessari un treball genealògic perquè actualment hi ha moltes persones que arrosseguen històries no concloses, traumes de la guerra o de la dictadura, morts i desapareguts.

*(*Mieia Nieto, sòcia núm.810, Juanjo Cortés, president i soci núm.234)*

La masia de la família Palou-Arias (la Selva). TURISGEN

Dissabte, 19 d'agost de 2017. L'expresident de la SCGHSVN, Ramon Rovira, fa el pregó de la Festa Major de Gelida.
Ramon Rovira i Tobella, genealogista, historiador, escriptor i erudit local dels pobles de Gelida i Corbera de Llobregat va ser el pregoner de la Festa Major de Gelida. Precedit per la lectura d'un manifest de rebuig als atemptats terroristes perpetrats a Barcelona i Cambrils dos dies abans, l'expresident de la SCGHSVN va realitzar el pregó de des de la Plaça de la Vila de Gelida.

Va començar el seu parlament recordant que és gelidenc de naixement, nascut a cal Boter l'any 1946, però que ara viu a Corbera tot i que hi torna cada setmana, a xerrar amb amics, familiars, o bé a consultar documentació els arxius locals. Com a bon genealogista es va remuntar a la generació anterior de la seva casa nadiua descrivint els lligams familiars i laborals dels seus ascendents, repartits entre Sant Pere de Riudebitlles, Sitges i Barcelona. Va destacar com el seu pare va adquirir l'experiència necessària a la ciutat comtal per tal d'obrir a Cal Boter un restaurant que va deixar petjada en el món de la restauració, amb canalons, arrossos i sarsueles encara recordats per la població. Abans però van inaugura com a hotel el Casal Font, un dels darrers referents de l'època daurada dels estiuejants a Gelida. Els anys posteriors el restaurant es va ampliar i va passar a dir-se L'Ast, perquè hi feia pollastres a l'ast amb llenya. El 1973 li van posar el nom del Cigró d'Or, denominació que va seguir utilitzant pel seu establiment el reputat cuiner gelidenc Oriol Llavina.

Després de comentar anècdotes de la infància, en Ramon va seguir el relat parlant de com als anys seixanta se li va despertar l'atenció pel català i la història gràcies a dos homes que ja no hi són entre nosaltres, el Ramon Torres, el campaner, i el Joan Rosselló, pare, el llibreter. Uns anys després, va començar els estudis de català a la mà del poeta vilafranquí Antoni Massanell. Després de traspassar el negoci del restaurant el 1988 va trobar feina a ACESA. Tenia més temps lliure i es va poder dedicar a la investigació als arxius. Van ser responsables de la introducció als arxius, el Josep Domènec, i el Salvador Llorach. Al mateix temps li va atreure la genealogia molt lligada amb la història. Va descriure la seva recerca als neòfits amb el diàleg que sovint té:

Quan algú em diu: – Què fas Ramon? Els dic: – Busco morts!!! Parats, em diuen: – Morts??? – Sí, sí, morts, faig genealogia, perquè les recerques de més de 100 anys, tots són morts.

Per al Ramon fer la recerca dels nostres avantpassats és fer-los-hi el millor homenatge que hàgim pensat mai. És rescatar-los de l'oblit. És fer-los reviure. En quasi trenta anys ha fet centenars i centenars d'arbres de famílies gelidenques i foranes. Ha descobert que la seva dona i ell són cosins setens. Dins de la descripció que feia del seus estudis, va dir que la seva especialitat són els arbres genealògics dels hereus de les masies de Gelida i d'altres llocs. Els seus articles es poden veure en la seva web www.gelida.org, de consulta imprescindible per conèixer la història del municipi.

Per acabar el pregó, a banda d'aprofitar per explicar el significat de les "consuetes" i la relació amb la Festa Major, ho va fer amb la simpàtica proclama: ***Visca Corbera, però Gelida més!***

Daniel García Peris (periodistal)
J.M. Buch (fotografies)

Un tast medieval per començar l'estiu al Monestir de les Avellanes

Els dies 10 i 11 de juliol se celebrà al monestir de les Avellanes, a la comarca de la Noguera, una altra edició de les Jornades d'Història Medieval a les que alguns socis de la SCGHSVN vam tenir el goig d'assistir-hi. El Dr. Flocel Sabaté (UdL), per tots nosaltres ben conegut, i la Karen Stöber (UdL), directora del projecte ens donaren la benvinguda a aquest espai privilegiat i ens presentaren el programa que compartiríem al llarg de dos dies un bon nombre d'historiadors i apassionats de la Història.

Aquest any es commemorà el tri-centenari del naixement de Jaume Caresmar, eclesiàstic i historiador català que endegà una important tasca de recerca en els arxius del nostre país. Fou historiador i paleògraf entusiasta, dedicà gran part de la seva vida a la recerca i a l'estudi. Ens deixà un valuós llegat que en Paul Freedman, de la Universitat de Yale, ens explicà a la conferència inaugural.

Altres historiadors adscrits a diverses institucions i universitats com Araceli Rossillo (UB), Jesús Miguel Andrade (USC), Irene Llop (UVic), Màrius Bernadó (UdL), Licia Buttà (URiV), Eduardo Carrero (UAB) i Jesús Maria Oliver, monjo cistercenc del monestir de Poblet, ens van conduir pel món medieval, a través de la història, la de les institucions i ordes monàstiques, la diplomàtica, l'arquitectura, la música i altres disciplines afins.

Vam gaudir també, la nit del dilluns, d'un sopar de menges medievals, que ens fou explicat i testimoniat per Montserrat Coberó, directora científica i Bobby Cabral a la direcció gastronòmica. Cada plat ens fou explicat des de les matèries primeres i productes a la preparació i el seu context històric. En acabar el sopar, un concert de música medieval a càrrec del grup ***Ardit Ensemble***, una formació polifònica, que estudia i interpreta peces religioses i profanes medievals. I amb dues activitats en el mateix claustre del monestir. I més encara, transportats per l'entusiasme del moment, els membres del grup i bona part dels espectadors ens traslladarem a l`església del monestir. I allí vam gaudir, una altra vegada, de les veus i la música en aquell lloc privilegiat per la seva qualitat acústica i estètica.

A més a més, el nostre soci i company, Xavier Mora, ens feu una excel·lent visita guiada per l'entorn i pobles del monestir i fins a un altre monestir, el de Santa Maria de Vallverd. La història i l'arqueologia d'aquest monestir és un tema apart, mereixedor al nostre entendre, de que en Xavier i d'altres col·laboradors ens el puguin explicar en una altra ocasió.

Acabem aquesta ressenya però us animem a assistir i participar a les properes Jornades. La dra. Karen Stöber ens anuncià el tema de la propera edició, *"Entre la terra i el cel"*... Sens dubte un anunciat molt suggeridor.

Pensem que seria bonic trobar-nos alguns socis, tots els que vulguin, i passar un parell de dies en un ambient com el de les Jornades, un lloc com el del monestir i amb tan bona companyia. Perquè no tot és feina i estudis i treballs i de ben segur que agradarà a molts.

Si voleu més informació podeu trobar-la a www.monestirdelessavellanes.com/jornades-historia/

Araceli Coll Sanabra(sòcia núm.666)
Rosa Salvadó Rumech(sòcia núm.696)

17 d'agost, Atemptat a Barcelona

La SCGHSVN vol expressar la més enèrgica condemna pels vils atemptats terroristes que tingueren lloc a Catalunya el passat mes d'agost. La violència terrorista no té cap justificació, no serveix més que per produir dolor i no pot tenir cabuda en la nostra societat. La SCGHSVN sempre defensarà les llibertats i la vida en pau. Des d'aquestes pàgines fem arribar el nostre condol als familiars i amics de les víctimes.

Ignasi Almirall i Arnal
(soci núm.277 i Membre de la Junta de Govern)

EL RACÓ DEL SOCI

Aquesta secció està destinada a recollir les vostres inquietuds, recerques, trobades familiars, fotografies d'interès general i experiències diverses sobre les nostres disciplines. També ens podeu fer arribar les vostres opinions i suggeriments sobre *la Societat*. D'altra banda, us agrairem la vostra participació amb petits articles i notícies. Per a contactar amb els socis que han escrit articles, dirigiu-vos a: **scgenealogia.cultura@gencat.cat** i tindrem en compte el vostre comentari.

Els coordinadors es reserven el dret de resumir o extractar el text, així com escollir les col·laboracions més adients, però sempre notificant-ho a l'autor. En qualsevol cas, les opinions expressades pels autors reflecteixen únicament les seves idees.

NOVETATS

Equip de Digitalització

Com ja s'ha anat anunciant al llarg dels últims mesos, la Junta de Govern va acordar comprar un equip de digitalització complert per, en primer lloc, oferir el Taller amb les millors condicions ja que la demanda dels socis ha fet que s'hagi de programar cada curs i en segon lloc, poder donar un servei **només per socis** que, sol·licitant-ho prèviament, podran venir a fer les seves digitalitzacions a la nostra seu, en horari i disponibilitat de Secretaria. Aquest equip ja estarà disponible a partir del mes de gener.

Relacions institucionals

Els dies 22, 23 i 24 de setembre una representació de ***la Societat***, encapçalada pel nostre president, Juan-José Cortés, assistirà a la *LXIV Asamblea General Ordinaria Anual de la CECEL (Confederación Española de Estudios Locales),* de la qual la societat en forma part. Organitzada per l'Institut d'Estudis Ilerdencs, es faran visites a diversos punts de la ciutat de Lleida i es passarà una jornada al Monestir de Santa Maria de Bellpuig de les Avellanes. En aquesta assemblea ***la Societat*** presentarà al nostre vicepresident, Pere Serra i Rosell, per formar part de la *Junta de Gobierno* com a Vocal.

AGENDA DE LES PROPERES ACTIVITATS

- **Dissabte 7 d'octubre: Visita guiada al Govern Militar de Barcelona.**
  Trobada davant de l'entrada a les 11 h. Del matí (socis 3 € / no socis 5 €).
- **Dilluns 23 d'octubre: Inauguració oficial del Curs 2017-2018, amb una conferència sobre *Ramon Llull* a càrrec del dr. Òscar de la Cruz.**
  Sala d'Actes de l'Arxiu nacional de Catalunya, 7h de la tarda.
- **Dilluns 13 de novembre: Conferència sobre les *Xarxes de Camins* a càrrec de Miquel Vives.**
  Sala d'Actes de l'Arxiu nacional de Catalunya, 7h de la tarda.
- **Dimecres 15 i 22 de novembre: *Taller Pràctic de Digitalització,*** Juan-José Cortés i García.
  Aula de Difusió. De 7h a ¾ de 9 h del vespre (socis: **gratuït /** no socis 10 €).
- **Dilluns 11 de desembre: Presentació del núm-30** de la revista ***Paratge*** a càrrec de la seva directora**, Andrea Rovira i Bordonau,** i a continuació: ***"Cases d'eixida i hort",*** conferència-presentació del llibre del nostre company **Xavier Salicrú i Siscart** (soci núm. 652).
  Sala d'Actes de l'Arxiu nacional de Catalunya, 7h de la tarda.

Recordeu que al mes de gener de 2018 començarà el ***Curs de Genealogia***, però ja us anirem informant puntualment per coreu electrònic o postal.

ALTES A "LA SOCIETAT"

Núm. 886 Francesc Lleonart i Roca.
Cabera de Mar (Maresme)

Núm. 887 Ana Cabot i Ros. Barcelona (Barcelonès)

Núm. 888 Núria Vergés i Fontàs. Granollers (Vallès Oriental)

Núm. 889 Lídia Coca i Dalmau. Carme (Anoia)

Núm. 890 Òscar-Humbert Burcet Rayo.
Tarragona (Tarragonès)

Núm. 891 Pere Palau i Muntada. Ripollet (Vallès Occidental)

Núm. 892 Josep Serrabassa i Tió. Gurb (Osona)

Núm. 893 Joana Prats i Cahís. Castellar del Vallès (Vallès Occidental)

Núm. 894 David Avaro i Arnalot. Lleida (Segrià)

Fé d'errades: En el passat *Butlletí* núm.21, al fer referència al nou soci núm. 879, Camil Rull, hi posava *Pujol* com a segon cognom, quan havia de dir Rigol. Lamentem el lapsus i l'esmenem.

la Societat Catalana de Genealogia
SCGHSVN
Heràldica, Sigil·lografia, Vexil·lologia i Nobiliària

SCGHSVN - Nif: V-08867533
Jaume I, 33-51 (ANC) - 08195 Sant Cugat del Vallès
Tel.: 93 589 77 88 ext. 13758
scgenealogia.cultura@gencat.cat
www.scgenealogia.org

Coordinació del *"Butlletí"* i fotografies de les activitats a l'ANC: Juan-José Cortés i García i Maria dels Àngels Espert i Clanxet
Textos sense signar i correccions: Andrea Rovira i Bordonau
Impressió: Fotoletra, S.A. ISSN 1888-3796 Dipòsit Legal B-51350-2007